

Nougaret, Ch., Galland, B. *Les instruments de recherche dans les archives*. Paris : Direction des Archives de France, 1999.

Priručnik *Obavijesna pomagala u arhivima* objavila je 1999. godine Direkcija arhiva Francuske. Djelo možemo smatrati nastavkom teoretskih razmatranja o cjelokupnim aktivnostima arhiva koje je Direkcija nastojala poticati, a koja su rezultirala ranijim izdanjima Francuska arhivistička praksa (*La pratique archivistique française*) 1994. i Pravo arhiva (*Droit des archives*) 1996. Ova dva djela danas su temeljna u arhivističkoj zajednici, a prema uvodnim riječima direktora Arhiva Francuske, i priručnik *Obavijesna pomagala u arhivima* ima jedini zadatak služiti javnosti te omogućiti i olakšati pristup velikom bogatstvu arhiva.

Izrada obavijesnih pomagala predstavlja jednu od osnovnih zadaća svakog arhiviste što u uvodniku napominju autori priručnika Christine Nougaret i Bruno Galland. To je uostalom definirano još 1921. Pravilnikom o departmanskim arhivima, a potvrđeno dekretom broj 79-1037 iz 1979. U Francuskoj je ta zadaća, dakle, bila predmetom brojnih propisa, no već duže vrijeme nije bila obrađena sintetički, te se autorima učinilo potrebnim izraditi studiju o obavijesnim pomagalima.

Osnovna tema priručnika obrađena je kroz sedam poglavlja. Prvo poglavlje bavi se poviješću obavijesnih pomagala u Francuskoj i prvim pokušajima standardizacije arhivističkog opisa u XIX. st. Predstavljani su specifični standardi korišteni za opis gradiva u XX. st. sve do pojave međunarodne norme za arhivistički opis – ISAD(G)-a, kojoj je posvećen poseban odjeljak. Slijedi tipologija obavijesnih pomagala od prvih pokušaja standardizacije njihova oblika prije 1887. do suvremenih vrsta kakve danas nastaju u francuskim arhivima, uključujući i suvremene elektroničke baze podataka. Kraj poglavlja posvećen je razvoju kazala koja su sastavni dio obavijesnih pomagala.

Drugo poglavlje posvećeno je sređivanju arhivskoga gradiva. Polazeći od definicije arhivskog fonda i načela poštivanja prvobitnog poretka i provenijencije, autori dalje razrađuju osnove sređivanja arhivskoga gradiva. Opće preporuke dane su za sređivanje zatvorenih fondova, kao i onih čiji su stvaratelji još uvijek aktivni i čije se serije kontinuirano popunjavanju prinovama. Posebno su obrađeni plan sređivanja gradiva te označivanje i unutrašnje uređivanje fondova. U dodatku poglavlja nalazi se shema razina sređivanja fondova.

Sljedeća dva poglavlja bave se opisom stvaratelja i opisom gradiva sukladno međunarodnim normama ISAAR(CPF) i ISAD(G). Ova dva poglavlja zapravo su sažete inačice tekstova samih normi koje je objavilo Međunarodno arhivsko vijeće, a nadopunjene su primjerima iz francuske arhivske prakse.

Posljednja tri poglavlja priručnika posvećena su tipologiji, strukturi, elaboraciji i difuziji obavijesnih pomagala. Francuska je jedna od rijetkih zemalja koja ima detaljno razrađena pravila koja se tiču terminologije i strukture obavijesnih pomagala.

Na kraju knjige nalazi se nekoliko dodataka: bibliografija domaćih (francuskih) i stranih radova općenito o arhivistici, o klasifikaciji, o arhivističkom opisu te o obavijesnim pomagalima; poredbeni pregled pojave obavijesnih pomagala u Francuskoj; propisi koji se odnose na obavijesna pomagala od početka XIX. st. do danas; norme AFNOR; rječnik; i primjeri različitih obavijesnih pomagala iz francuskih arhiva.

Opsežan i temeljit, ovaj priručnik nastao je kao posljedica dugogodišnjeg rada dvoje arhivskih stručnjaka specijaliziranih upravo u području normizacije opisa i izrade obavijesnih pomagala. Cilj mu je kodirati praksu i načela izrade obavijesnih pomagala koje koriste francuski arhivisti tijekom čitavog XX. st., te ih usporediti sa smjericama Međunarodnog

arhivskog vijeća. Zadani cilj u potpunosti je ostvaren. Dijelom i više od običnog priručnika, on svjedoči o tradiciji i vitalnosti francuske arhivistike, te se iz perspektive domaće arhivske službe čini gotovo nestvarnim. Iako je od njegova objavljivanja proteklo sedam godina, ovaj priručnik, vjerojatno zbog zanemariva broja frankofonih arhivista u nas, nije dovoljno poznat. Naša arhivska praksa već dugo vapi za sličnim, vlastitim priručnikom, a do njegove pojave, hrvatski bi prijevod ovog izdanja bio više nego dobrodošla pomoć svima koji se u svom radu bave sređivanjem gradiva i izradom obavijesnih pomagala.

Ivana Prgin